Bijlage I. Belang van spelen

Het belang van speelruimte zit in de stimulering van zelfstandige ontplooiing bij kinderen, jeugd en jongeren op 3 vlakken: het stimuleert de gezondheid, de sociale samenhang en de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling. Door de inrichting van de openbare ruimte kan hierin tegemoetgekomen worden.

Gezondheid

Wat gezondheid betreft vertonen de uitkomsten van onderzoeken al jaren een neerwaartse spiraal. Belangrijke bevindingen van onderzoeken van het Voedingscentrum (2006) zijn:
- Nederlandse kinderen zijn de afgelopen jaren beduidend dikker geworden.
- Nederlandse kinderen zijn op steeds jongere leeftijd te dik.
- Het percentage kinderen dat overgewicht of obesitas heeft, stijgt in de loop der jaren steeds sneller.

'Simpel gezegd eten mensen te veel, eten ze te ongezond en bewegen ze te weinig. De afgelopen vijftig jaar hebben de televisie, de (spel)computer, de mobiele telefoon en de gameboy hun intrede gedaan in bijna alle huishoudens. Dit zijn allemaal apparaten waarbij de gebruiker weinig lichaamsbeweging heeft en dus ook weinig energie verbruikt. Voor volwassenen en kinderen is bewegen kortom veel minder verweven in de dagelijkse dingen.'

Stimulering tot bewegen kan dan ook door verschillende aspecten te herevalueren en waar nodig aan te pakken. Vragen die daarbij gesteld kunnen worden zijn:

'Is er in de openbare ruimte genoeg groen?' en: 'Hoe is het gesteld met de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid?', maar ook: 'Zijn er voldoende sport- en speelmogelijkheden in de buurt?'

Sociale samenhang

Voor jongere kinderen speelt sociale samenhang een belangrijke rol bij spel en spelen. Door (samen)spel wordt de verantwoordelijkheid voor elkaar opgewekt en aangewakkerd. Een kind leert hoe het zich opstelt in de omgang met anderen en dat bevordert de sociale samenhang.

Naast spelen, sporten en bewegen is vooral voor de doelgroep jongeren het ontmoeten van groot belang. Sociale samenhang wordt sterk ervaren in deze leeftijdscategorie. Jongeren komen graag bijeen op plekken waar ze een 'zone van vrijheid' ervaren en waar ze hun gang kunnen gaan zonder dat er toezicht is van volwassenen. Ze willen 'zien en gezien worden'. Het zomaar wat rondhangen van jongeren op straat wordt al snel geassocieerd met niets doen, terwijl dit voor jongeren een activiteit van grote betekenis is. Het ontmoeten kan zowel plaatsvinden op informele plekken in de openbare ruimte als op een daarvoor aangewezen plek.

Ook senioren hebben behoefte aan ontmoetingsvoorzieningen in de openbare ruimte. Ouders en grootouders willen graag even op een bankje zitten terwijl hun (klein)kinderen spelen in de openbare ruimte of op de speelplek.

Lichamelijke en geestelijke ontwikkeling

Globaal kunnen er drie typen ontwikkeling worden onderscheiden:

Het spel bevordert de **motorisch-lichamelijke** ontwikkeling:

De ontwikkeling van de grove en fijne motoriek, vaardigheden opdoen, zoals lopen, zwemmen, springen, klimmen en klauteren, manipulatie van kleine voorwerpen en materialen, werpen en vangen. Maar ook visuele, auditieve en tastwaarnemingen, geheugen, discriminatie, analyse, synthese, waarnemen van textuur, temperatuur en trillingen.

Het spel bevordert de ***sociaal-emotionele*** ontwikkeling:

Ontwikkeling op sociaal en emotioneel vlak; ontwikkeling van zelfbeeld: behoren tot een groep (familie, etnische groep); ontwikkeling van eigen gevoelens: angst, drift en vriendschap; ontwikkeling van zelfstandigheid: het maken van eigen keuzes, trouw blijven aan eigen keuzes, uitvoeren van eigen keuzes, met of zonder hulp van anderen;

Ontwikkeling van sociale vaardigheden: het omgaan met anderen (het leggen, onderhouden en beëindigen van contacten), het omgaan met regels, het omgaan met gezagsverhoudingen; ontwikkeling van waarden en normen: ontwikkelen van waarden en normen is van groot belang en staat ook centraal in de visie van de overheid.

Het spel bevordert de ***cognitief-psychische*** ontwikkeling:

Logisch denken en probleem oplossen, zoals classificatie, in serie zetten, oorzaak-gevolg; structurering van ruimte, zoals verleggen van grenzen van hoog, laag, ver, dichtbij, hard of zacht, kennis van eigen lichaam; structurering van tijdsbeleving: dag en nacht, seizoenen etc. Randvoorwaarden zijn uitdaging en variatie. De aanwezigheid van een uitdagende en gevarieerde speelruimte verruimt de mogelijkheden op dit gebied. Daarnaast bevordert speelruimte het analyseren, beoordelen en vormgeven.